

קבצי הערות התמימים ואני"ש ללקו"ש חלק י"ז שיחת בהר - ל"ג בעומר

קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון גליון תק (תשמ"ז)

א. בלקו"ש חלק י"ז שיחה לש"פ בהר - ל"ג בעומר (עמ' 306) באות ד', וז"ל: "לכאורה וואלט מען געקענט זאגן, אז דאס איז מובן פון ירושלמי הנ"ל: נאכן פרעגן "ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה כו", איז דער ירושלמי ממשיך און פרעגט ווייטער: ולית לי' לרשב"י הלמד על מנת לעשות כו' שהלמד שלא לעשות נוח לו שלא נברא- וכו'".

אבער אין אמת'ן איז די סברא להיפך - אז דאס וואס מ'דארף מפסיק זיין צו טאן א מצוה איז (ניט מצד מעלת המצוה נאר) כדי אז דער לימוד התורה זאל זיין כדבעי (- אויב דער "למד" איז ניט "לעשות" איז עס א חסרון אינעם (עצם) לימוד);

און ווי גערעדט אמאל בארוכה וועגן דעם לשון פון אלטן רבי'ן אין הל' ת"ת (וואו ער איז מבאר דעם דין אז מ'דארף מפסיק זיין פון לימוד התורה צו טאן א מצוה שא"א להעשות ע"י אחרים): כי זה כל האדם כמו שאמרו חכמים תכלית חכמה תשובה ומע"ט ואם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות כו' -

אז דערמיט מיינט דער אלטער רבי צו מסביר זיין, אז דאס וואס מ'דארף מפסיק זיין דעם לערנען צו טאן די מצוה איז ווייל דאס איז דער תכלית (ושלימות) פון "חכמה" (תורה) גופא, און דעריבער - "אם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות"; ד.ה., ווען ער איז ניט מפסיק אינמיטן ת"ת צוליב א מצוה (שא"א להעשות ע"י אחרים), איז דער חסרון (ניט נאר אין דעם וואס ער האט ניט די מצוה, נאר אויך) אין דעם וואס דער לימוד איז ניט געווען כדבעי", עכ"ל.

והנה עפ"י"ז מתורץ כל הקושיות שהקשה על הירושלמי הנ"ל (בספר קהלות יעקב במסכת שבת סימן ו'), וז"ל: "ולכאור' אינו מובן במאי פריך הלומד ע"מ שלא לעשות נוח לו כו' הרי הם עסקו בתורה ויפטרו מטעם עוסק במצוה פטור מן המצוה ואין כאן ע"מ שלא לעשות כיון דפטור מעשי' זו וענין הלומד ע"מ לעשות לכאורה אמור כשהוא שלא לעשות בזמן שהוא מחוייב בהן וכגון בזמן שאינו עוסק אז בתורה וא"ת בפשיטא לי' להירושלמי דלא שניך שעוסק במצוה בת"ת ופטור משאר המצות וטעמא שנתבאר, א"כ בפשוטו הנ"ל להירושלמי להקשות האין ביטל מצוה שהוא מחוייב בה, ולמ"ל למצרך ממשיח הלומד ע"מ שלא לעשות נוח לו וכו'", עכ"ל.

אמנם עפ"י הנ"ל מובן שפיר, כי כיון שזהו הי' חסרון
בעצם הלימוד הי' מחוייב להפסיק בלימודו כי לקיים המצוה
של "הלימוד" בשלימותה. ועיין שם בהשיחה באות ו' באריכות
ועפ"י מ"ש כ"ק אד"ש שם ג"כ יש לתרץ הקושיות באופן אחר,
וע"ש

א' מהתמימים
- תות"ל מאנטרעאל -

מעלת העבודה דאברהם – אהבה

הת' בן ציון טרייטעל
תלמיד בישיבה

בהמשך וה' פקד תרמ"ד ד"ה ואברהם זקן לגבי ענין הביטול דספירת המלכות ועד"ז הלבנה, ונקודת דבריו בקיצור: כדי שהמלכות תוכל לקבל המשכה חדשה מז"א צריכה לבטל עצמה מכל וכל, כיון שבקדושה, דוקא כלי ריקן מחזיק, וכן הוא בנוגע להלבנה – שהוא דוגמת המלכות בזה דלית ליה מגרמי' כלום כ"א מה שמקבלת מהשמש – שמט"ו בחודש עד ר"ח היא מתמעטת עד שבטלה לגמרי, בכדי שיוכל לקבל ההמשכה חדשה בר"ח.

וממשיך בהמאמר, דמכיון שישראל דומים ללבנה, צריך להיות ענין זה גם בהם, והוא שני העבודות דיצחק ואברהם. והיינו, דעבודת יצחק הוא בקו הגבורות, ענין ההסתלקות - ענין החושך וביטול לגמרי, והוא העבודה דשמע ישראל, שיתכונן בשכלו איך דכל העולם הוא כלא חשיבי לגבי הקב"ה וכו', ועי"ז יבוא להכליון ד"ועמך לא תפצתי" שהוא הביטול במציאות ויחוד"ע (כידוע דשמע ישראל הוא יחוד"ע). ואחר זה הוא העבודה דאברהם שהוא המשכת אלוקות בעולם, הענין ד"שיהא שם שמים מתאהב על ידך" וההתכוננות דברוך שם כבוד מלכותו, איך שכל העולמות הם הארה דהארה וכביכול הם כמו דבר נבדל שאין גילוי אלוקות מגיע לשם, שע"י התכוננות זו נעשה אצלו תשוקה גדולה להמשיך אלוקות למטה (ברוך שם כבוד מלכותו) ע"י מעשה המצוות, כדוגמת אברהם שענינו היה השפעה, אף לערביים, והיה אומר להם, ברכו למי שאכלתם משלו, ע"כ התוכן שם.

וצ"ל כמה ענינים: א) איך אפשר לומר שהעבודה דיצחק, ביטול במציאות, תהיה רק הכנה לעבודת אברהם, ענין דואהבת, המשכת אלוקת. הרי לפי הסדר ד"יראה אהבה אהבה יראה".

משמע, שביטול במציאות ויחוד"ע הוא למעלה יותר מהעבודה דאהבה, ואיך אפשר שתהיה רק הכנה להעבודה ד"אהבה". (ב) בשלמא עולמות העליונים, מכיון דדוקא כלי ריקן מחזיק, לכן צריך המקבל לבטל עצמו בכדי לקבל ההשפעה, אבל בנוגע להמשכת אלוקות בעולם ע"י מעשה המצוות, למה צריכים ההכנה דביטול במציאות בכדי לקבל ההשפעה, דלכאורה המצוה עצמו הוא הכנה לקבל גילוי הבאה על ידו.

הנה בלקו"ש חלק י"ז פרשת בהר – ל"ג בעומר, מסביר כ"ק אדמו"ר זי"ע מאמר הרשב"י ד"שלשה כתרים הם, כתר תורה וכו' וכתר שם טוב עולה על גביהם", דאע"פ דעיקר עסקו של רשב"י היה בתורה, עד כדי כך שתורתו אומנתו, מ"מ לא הביט על העילוי בזה ואמר דכתר שם טוב, מעשים טובים עולה על גביהן, כי כל כוונת הלימוד התורה הוא מעשים טובים, המשכת אלוקות בעולם.

וממשיך שם, דכל הכוונה של בריאת היש הוא לעשות מעולם הזה דירה לו ית', ולכן גם בשעת לימוד התורה צ"ל הכוונה לעשות לו דירה בתחתונים. וכיון דאין חבוש מתיר את עצמו, לכן הדרך שיכול יהודי שנמצא בעולם ע"י עבודתו להעלות את העולם, הוא ע"י שיהי' בתנועה להתעלות מן העולם, ומשו"ז יכול לעשות העולם דירה לו יתברך. ותנועה וכת זה, נמשך בכל היהודים ע"י אלו שתורתם אומנתם, שכשיהודי לומד פרק א' שחרית ופרק א' ערבית נחשב כאחד הלומד כל היום וכל הלילה, אבל גם יהודי שלומד באופן דתורתו אומנתו צריך להיות כוונתו על עשיית דירה לו ית' בתחתונים, היינו לעסוק ולפעול באחרים. וזה צריך להיות גם בשעת לימודו, דאם כוונתו הוא לא כן, יש אפשרות שאחר לימודו לא יהיה לו רצון לעסוק עם יהודים אחרים שפחותים ממנו.

ושואל שם כ"ק אדמו"ר שלכאו' הוא סתירה מיניה וביה, דאם הוא לומד תורה ועוד באופן דתורתו אומנתו, שענינו הוא תנועה לעלות מן העולם (עד כדי כך שפועל גם על אחרים תנועה זו, כלעיל), איך אפשר שבאותו שעה עצמו יחשוב בנוגע לבירור העולם שצריך להניח עצמו ולעסוק עם יהודים אחרים שענינם הוא "ואספת דגנך". ומבאר, דאמת, דמצד סדר השתלשלות, הם שני

תנועות הפכיים, הרצון לעלות והרצון לעסוק בענינים דלמטה, אבל כשיהודי עומד בתנועה שהוא בטל במציאות לגמרי, הוא עומד למעלה מהשתלשלות, וממילא כיון דברצוא ושוב שלו כוונתו הוא אחד, ביטול לרצון העליון, אפשר להיות דאף בשעת לימוד (הרצוא), הכוונה לעסוק ולפעול באחרים, שני הפכיים.

וממשיך שם, שענין זה מצינו גם ברשב"י, שאחר י"ב שנה במערה יצא וראה יהודים חורשים ועסוקים בשדותם, ואמר אתם מניחים חיי עולם ועסוקים בחיי שעה, וכל מה שראה נשרף, ואחר י"ג שנה כל מה דמחי ר"א הוה מסי ר"ש, היינו די"ב שנים שהם כנגד סדר השתלשלות, כיון שהיה תורתו אומנתו, מצד סדר השתלשלות לא היה יכול לסבול אלו שמניחים חיי עולם כיון דמצד השתלשלות רצוא ושוב בהם שני הפכיים, ורק בשנת הי"ג – למעלה מהשתלשלות – היה מסי ר"ש ע"כ תוכן השיחה.

ועפ"ז אפשר לכאור' לבאר שני השאלות דלעיל, דאף שלכאורה עבודת היראה והביטול הוא למעלה מעבודת האהבה, המשכת אלוקות, מ"מ, כיון דכל בריאת היש הוא כדי למלאות רצון העצמות דדירה לו ית', לכן אף שמצד איזה דרגא שהוא - ענין הגילויים, יכול להיות דביטול במציאות הוא למעלה יותר, מ"מ כיון שה"עבודה דאברהם" הוא רצון העצמות, יכול להיות דזה יהיה רק הכנה לגילוי אלוקות למטה.

ועוד, אפשר לומר בנוגע לענינו, שבהמאמר בתרמ"ד מדובר אודות א' השייך ליחו"ע, היינו שהוא למעלה מהעולם, וממילא בכדי שיהי' בו העבודה דשוב, לעסוק עם העולם, צריך להיות מתחילה ענין של ביטול במציאותי, כיון דבלא"ה הרי הוא עומד בתנועה של רצוא.

ועוד יש לומר שמאמר זה מדובר לא רק אודות אלו שהם בדרגת רשב"י, אלא הוא בכאו"א מישראל. ובפשטות, דדוקא כשיהודי בביטול (כאו"א לפי מהותו) להקב"ה הרי הוא יכול להניח מעצמו ולעסוק בהכנסת אורחים וליתן צדקה, דזה יכול להיות בשלימות רק כשמרגיש שהוא שליח של הקב"ה. דבלאו הכי הרי הוא במציאות יש. וכמו הי"ס דתוהו שהיה בהם השבירה

מתוך שהיו במציאות כל כך שלא היו יכולים לסבול הזולת, כמו"כ
רק כשיהודי בטל להקב"ה יכול להיות ענין של אהבת ישראל
בשלימות.